

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Cur oculi eius tanquam flamma ignis. Et oculi eius tanquam flamma ignis.
Sectio. X.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

representatur pulcherrimus, ac propterea non canus, id est, senex, sed speciosus iuuenis de pingi debuit, in quem quadrat illud Psalm. 44. *speciosus forma pro filijs hominum.* Quartam reipositionem continet expositio trium Patrum, quæ per comas intelligit bonas Dei voluntates ab unigenito filio per incarnationem & passionem perfectas, quæ naturaliter, ut capilli, tegunt unum principium & causam rerum visibilium, *nigra* autem dicuntur quasi *coruus*, id est, maxime, quia imperuestigabili diuinorum iudiciorum ratione, mentis oculos in cõtemplatione corroborant. Nam ut color albus aspectum dilgregat, dissipatque: ita niger congregat, & confirmat.

Oculi Dei
iudicia.

Cur oculi eius tanquam flamma ignis.

Et oculi eius tanquam flamma ignis.

SECTIO. X.

I. **N**EQVE etiam in oculorum expositione interpretes consentiunt: primum enim Rupertus, per istos oculos illuminationem, & inspirationem illam intelligit, quæ Christus illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum: quæ illustratio rectè flamma ignis dicitur: quia *Deus noster ignis est*, Deut. 4. ex quo hæc flamma procedit, quæ nos illuminat, ne in tenebris versemur. Secundò Richardus de S. Viçt. in eundem ferè sensum, sed paulò fustius, *Flamma*, inquit, *ignis lucè & calorem tribuit, terrorem incutit, & exurit, oculi igitur eius flamma ignis sunt, quia electos respiciens illustrat luce sapientia, calefacit amore iustitia, reprobos autem respiciens terret feracitate comminationis, & incorrectos exurit incendio damnationis.* Tertio, Primasius, Prouerb. 6. *oculos, præcepta Dei interpretatur, quæ lucosa, & lux appellantur, Prou. 6. & ignis, Psalm. 118. Ignium eloquium tuum vehementer.* Et de Ioseph dicitur Psalm. 104. *Eloquium Domini inflammat eum.* Quarto, Beda, concionatores accipit, qui igne spirituali suæ doctrinæ fidelibus lumen, & infidelibus præbent incedium. Quinto, Ambrosius Ansbertus septem dona Spiritus sancti esse opinatur, quæ existimant Christi oculos appellari, cui expositioni concinit illud Zachar. 3. *Ecce lapis quem dedi coram Iesu, super lapidem unum septem oculi sunt, ecce ego calabo sculpturam eius, ait Dominus exercituum.* Et cap. 4. *Videbunt lapidem stannicum in manu Zerobabel, septem sunt isti oculi Domini qui discurrunt in omnem terram.* Quo loco D. Hieronym. & Rup. per septem oculos, septem Spiritus sancti dona accipiunt.

Rupertus.
Deut. 4.
Rich. Viçt.
Christus ut
flamma ter-
ret reprobos,
illuminat
electos.
Primasius
Prouerb. 6.
Psalm. 118. 40.
Psalm. 140. 19.
Beda.
Concionato-
res Christi
oculi.
Amb. Ansb.
Zach. 3. 9.
Zach. 4. 10.
D. Hieron.
Rupertus.

Sententia
auctoris.
Christi pro-
uidentia in
Ecclesiam.
Ad Hebr. 1.
4. 17.
Duplices Dei
oculi.
Oculi fenest-
re mentis,
ex Aug.

II. Nobis videtur hoc loco per *oculos* intelligendam esse prouidentiam cum summa rerum omnium cognitione coniunctam, quo Christus Ecclesiam vniuersam administrat, ut enim oculi in omnem partem se versant, & omnia etiam vel maxime seiuncta facillè cernunt, sic prouidentia diuina omnia peruadit, ac disponit, iuxta illud Sap. 8. *Attingit à fine usque ad finem fortiter & disponit omnia suaviter.* Et ad Heb. 4. *Omnia sunt nuda, & aperta oculis eius.* In quod etiam significatur cum dicitur, *Tanquam flamma ignis.* Ignis enim subtilissimus est, & in omnia se facile insinuat. Huius autem prouidentia duo sunt potissimum effectus, qui etiã per flammam ignis significantur, solet enim Deus quosdam beneficiis illuminare, alios supplicis terrore. Quã ob causam duplices Deo oculos tribuunt scripturæ sacræ: Vnos misericordia, cõminationis alteros plenissimos. Ratio verò est, quia maxime in oculis affectus animi cernuntur, unde D. Aug. in Psalm. 41. *oculos fenestras mentis appellat. Oculi, inquit, membra carnis sunt, fenestra sunt mentis, interior est qui per eas videt, quando cogitatione aliqua absens est, frustra patent.* De prioribus oculis intelli-

intelligendum est illud Psal. 32. *Ecce oculi Domini super metuentes eum, & in eis qui sperant super misericordia eius.* Et Psalm. 65. *Quid dominatur in virtute sua in aeternum, oculi eius super getes respiciunt.* Et illud Psalmi 33. *Oculi Domini super iustos, & aures eius ad preces eorum.* In quem locum D. Augustinus: *Forse, inquit, dicunt mali, ergo secum facio mala, quia non super me sunt oculi Domini, ad iustos Deus attendit, me non videt: Audi quod sequitur: vultus autem Domini super facientes mala, ut perdat de terra memoria eorum.* Eiusmodi oculos ad se conuerti postulabat Regius vates cum dicebat Psal. 24. *Respice in me & miserere mei.* Eodem laudat sponsa Cant. 5. cum ait: *Oculi eius super columba super riuulos aquarum, qua lacte sunt lota, & resident iuxta fluuenta plenissima.* Oculi Christi, quos huiusmodi oculis interuert: coluba enim symbolum est Spiritus sancti, qui Matth. 3. in specie colubae descendisse dicitur: dicuntur autem hae columbae lacte lotae, propter innocentiam & puritatem, quae ex ijs donis promanat, de ijsdē oculis illud etiam intelligendum est Psal. 10. *Oculi eius in pauperem respiciunt, palpebrae eius interrogant filios hominum.* In quem locum D. Hieronymus. *Ad quid, inquit, respiciunt ad adiuuandum? Quibet autem hoc loco notanda est palpebrarum interpretatio, quam affert D. Gregorius. lib. 28. Moralium cap. 5. ubi docet per palpebras intelligenda esse diuina iudicia, cuius similitudinis rationem his verbis complectitur. Palpebris, inquit, aperti cernimus, clausi nihil videmus. Quid ergo per palpebras Dei nisi eius iudicia accipimus, quae iuxta aliquid clauduntur hominibus, & iuxta aliquid reserantur? Vnde Paulus ad Rom. 11. *O altitudo, inquit, diuitiarum sapientiae, & scientiae Dei.* Ecce enim absconditis mysterijs, quasi clausis palpebris, inquisitus: placita ac recta respondit, qui secreti adytum pulsans: quia per cognitionem intromitti ad interiora non valuit, per confessionem ante ianuas humilis stetit: & quod intus comprehendere non potuit, foris timendo laudauit.*

De posterioribus vero oculis est sermo Esaie 3. *Nolite me constituere principem populi: ruit enim Hierusalem, & Iuda concidit, quia lingua eorum & adinventiones eorum contra Dominum, ut provocarent oculos maiestatis eius.* Quo loco est ad literam sermo de peccato Iudaeorum quod in nece Christi susceperunt, & de supplicio, quo Deus in eos ob tam execrandum facinus vindicauit: *Ideo, inquit Hieronymus, dicit nullum velle praesse populo peccatori, quia contra Dominum blasphemaucrunt atque dixerunt, Tolle, tolle, crucifige eum, non habemus regem nisi Caesarem, & clementissimum Dominum furere lingua sua ad amaritudinem prouocauerunt.* Iuxta quam expositionem oculi in posteriori acceptione vsurpatur: sed videtur mihi praeterea Propheta per *Oculos maiestatis eius*, Christum ipsum intelligere, quae est altera eius loci expositio, appellasseque illum *oculos maiestatis Iehouah*, id est, Patris, propter amoris illius magnitudinem, quo Pater Christum complectitur, eumque tanquam suos ipsius oculos charissimum habet: cum qua expositione cohæret aliorum translatio, ita locum reddentium, *Et adinventiones eorum contra Dominum ad laedendos oculos claritatis ipsius: verè enim Iudaei cum Christum laedebant, ipsosmet oculos laedebant maiestatis Iehouah*, quippe qui Filium tanquam oculos suos diligebat. Quam eandem ob causam Paulus Christum appellat *filium dilectionis ipsius Patris*, ad Colossenses 1. *Gratias agentes Deo, & Patri, qui eripuit nos de potestate tenebrarum, & transtulit in regnum filij dilectionis suae: Grati vsq; vobis & pateris auctus, hoc est, ipsius Patris: sed ut ad iustitiae oculos reuertamur, de illis etiam loquitur Iob cap. 7. cum ait: *Oculi rui in me, & non subsistam.* Cuius loci duplex est sensus. Vnus vix ad me oculos conuertes, ut subleues, cum animam eslabo: quare matures*

opus est, si mihi opem afferre vis. Alter iram tuam, quæ oculis declaratur, amplius perferre non potero, nam si me seueriori vultu aspexeris, exanimatus cecidam. Eodem sensu dixit Regius vates Psal. 9. *Conteret brachium peccatoris, & maligni, quæretur peccatum illius & non inuenietur*, id est, simulatque impium ad iudicium vocauerit, & peccatorum illius examen instituerit, non inuenietur, peribit enim nec audebit in iudicio comparere. De his oculis accipe quoque illud Hierem. 1. 11. cum vidit, *Virgam vigilansem*, id est, oculatam, seu oculos habentem: & dixit Dominus, *Bene vidisti: quia vigilabo ego super verbo meo, ut faciam illud*. In quem locum D. Hieronymus. *Vigilat*, inquit, *virga cuncta populi peccata considerans, ut percussat, & corripiat delinquentes. Unde & Apostolus scribit peccantibus. 1. ad Corinthios. 4. Quid vultis, in virga veniam ad vos, an in charitate & spiritu mansuetudinis?* Aduertit autem pro *Virga vigilanti*, Septuaginta, *Baculum nucum*, Theodotio-nem verò *Virgam amygdalinam* translulisse. Quia quemadmodum nux siue amygdalum habet amarissimum corticem, & testa durissima circumdatur, vt detractis austerioribus, fructus dulcissimus reperitur: Sic diuina correctio amara quidem videtur ad præfens, sed fructus parit dulcissimos.

Cur pedes eius similes aurichalco, & chalcolibano, in camino ardenti apparuerint?

Et pedes eius similes aurichalco sicut in camino ardenti.

SECTIO XI.

I. **A**D MIRABILISANÈ sapientia suū hoc opus contextit Ioannes: sicut enim in Euangelio nunc de Christi diuinitate, nunc de humanitate disputat: ita in hoc quoque opere sapissimè vtiusque in Christo naturæ coniunctionem, atque operationem describit, primumque hoc loco cum paulò ante ad Christi caput, hoc est diuinitatem, & instar aquilæ sublimi volatu ascendisset, nunc rursus ad pedes, hoc est ad humanitatem describendam quasi depressis, demissisque alis descendit, quod scribendi artificium eleganter expendit Petrus Damian. Serm. 1. de excellentia Ioannis Euangelistæ. *Beatus*, inquit, *Ioannes alternato sua narrationis ordine modo Diuinitatem Christi sublimiter intonat, modo quæ humanitatis sunt plane quodammodo humiliter assenerat. In principio, inquit, erat verbum, Ecce aquila Dei ad Cæli verticem sublimiter euolat, sed ad eam carnis necesse est, vt pressis alis aliquando in imis submissa descendat, vnde & paulo post, quid subdat audite, Et verbum, inquit, caro factum est, & habitauit in nobis. Tum idem pulchrè testimonio ex Cant. illustrat, Hanc, inquit, diuersitatem humanitatis, atque diuinitatis vnire sibi mer arque inconfuse sponsi de sponse dicit in Cantico. Venter, inquit, eius eburneus distinctus sapphiris: Ebur dens est elephantis quod animal fertur esse castissimum, venter ergo eburneus est sponsi, quia suscepta redemptorū humanitas, ab omni peccatorum contagio casta prorsus & inuiolata pertransiit, sapphirus autem lapis est ferens Cæli habens colorem, vnde & in visione domini dicitur. Erat sub pedibus eius, quasi opus lapidis sapphirini, & quasi Calum cum serenum est: per sapphirus ergo per diuinitatis intelliguntur, quæ in carne Dominus ostendebat: Venter ergo sponsi distinctus erat sapphiris, quia Christi humanitas diuinis virtutibus, resurgebat: nec plenus sapphirus esse dicitur, sed distinctus, ita videlicet, vt inter sapphirus candor eborū appareret, quia sic Dominus ex parte hominis assumpti operabatur humana, vt nihilominus ex parte deitatis ostenderet & diuina. Hoc itaque modo beatus Ioannes quasi eburneum ventrem sponsi sapphiris distinguit, dum aliquando diuinitatis alia, aliquando humanitatis in forma describit.*

Hæc